

БАТЛАВ

“ЭРДЭНЭС ТАВАНТОЛГОЙ” ХК-ИЙН
САЛБАРЫН ЗАХИРАЛ

Л.ДОРЖСҮРЭН

**ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН ЦОГТЦЭЦИЙ СУМЫН НУТАГТ ҮЙЛ
АЖИЛЛАГАА ЯВУУЛЖ БУЙ “НҮҮРС БАЯЖУУЛАХ ҮЙЛДВЭР”
БОЛОН “ЗАГИЙН УСНЫ ХООЛОЙН ГҮНИЙ УСНЫ ОРДООС
НҮҮРС БАЯЖУУЛАХ ҮЙЛДВЭР ХҮРТЭЛ УС ТАТАХ ШУГАМ
ХООЛОЙ” ТӨСЛИЙН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 5435528

ХЯНАСАН:

“ЭРДЭНЭС ТАВАНТОЛГОЙ” ХК-ИЙН
САЛБАРЫН ХӨДӨЛМӨРИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ,
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ГАЗРЫН ДАРГА

Б.БАТСАЙХАН

БОЛОВСРУУЛСАН:

“ЭРДЭНЭС ТАВАНТОЛГОЙ” ХК-ИЙН
САЛБАРЫН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УСНЫ
БОДЛОГЫН ХЭЛТСИЙН ДАРГА

М.АНУДАРЬ

2025 он

АГУУЛГА

1. ОРШИЛ.....	1
2. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	2
2.1 Төслийн зорилго, хүчин чадал.....	2
2.1.1 “Нүүрс баяжуулах үйлдвэр”-ийн төсөл.....	2
2.1.2 “Загийн усны хоолойн гүний усны ордоос нүүрс баяжуулах үйлдвэр хүртэл ус татах шугам хоолой” төсөл	3
2.2 “Нүүрс баяжуулах үйлдвэр” төслийн ерөнхий төлөвлөлт.....	4
2.3 “Нүүрс баяжуулах үйлдвэр” төслийн ерөнхий гүйцэтгэгч болон туслан гүйцэтгэгч байгууллагуудын мэдээлэл.....	5
3. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ ОРЧМЫН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА.....	6
3.1 Уур амьсгал.....	6
3.2 Геоморфологи	6
3.3 Хөрс.....	6
3.4 Ургамлан бүрхэвч.....	6
3.5 Нийгэм, эдийн засаг	7
3.6 Төслийн талбайн байршил.....	7
3.6.1 “Нүүрс баяжуулах үйлдвэр” төсөл.....	7
3.6.2 “Загийн усны хоолойн гүний усны ордоос нүүрс баяжуулах үйлдвэр хүртэл ус татах шугам хоолой” төсөл	8
4. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ .	9
4.1 Эрсдэлийн үнэлгээг эрсдэлийн матриц	9
4.2 Сөрөг нөлөөлийн хамрах хүрээ.....	11
4.3 Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гол зорилт, хамрах хүрээ	12
5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	14
6. ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	19
7. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	20
8. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	24
9. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР	25
10. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	28
11. НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	29
12. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ТӨСӨВ	30

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт № 1. Нүүрс баяжуулах үйлдвэрийн ажиллах горим, хүчин чадал	2
Хүснэгт № 3. Туслан гүйцэтгэгч компаниудын мэдээлэл	5
Хүснэгт № 4. 2024 оны хүн амын тоо	7
Хүснэгт № 5. 2024 оны мал тоо /мян.тол/	7
Хүснэгт № 6. "Нүүрс баяжуулах үйлдвэр" төслийн талбайн хэмжээ	8
Хүснэгт № 7. Эрсдэлийн үнэлгээний матриц.....	9
Хүснэгт № 8. Магадлалын үнэлгээний шалгуур	9
Хүснэгт № 9. Үр дагаварын үнэлгээний шалгуур.....	9
Хүснэгт № 10. Байгаль орчны асуудал, нөлөөлөл, эрсдэлийн үнэлгээний хүснэгт	10
Хүснэгт № 11. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний хүснэгт	14
Хүснэгт № 12. Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн менежментийн төлөвлөгөөний хүснэгт	19
Хүснэгт № 13. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний хүснэгт	20
Хүснэгт № 14. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний хүснэгт	24
Хүснэгт № 15. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн төлөвлөгөөний хүснэгт	25
Хүснэгт № 16. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө ба зардалын хүснэгт.....	28
Хүснэгт № 17. БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнах хуваарь	29
Хүснэгт № 18. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний төсөв	30

1. ОРШИЛ

Монгол Улсын Их Хурлаас 2015 онд баталсан “Төрөөс аж үйлдвэрийн талаар баримтлах бодлого”, Улсын Их Хурлын 2010 оны “Таван толгойн нүүрсний ордыг ашиглах зарим асуудлын тухай” 39 дүгээр тогтоол, 2018 оны “Тавантолгойн нүүрсний ордын үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх талаар авах арга хэмжээний тухай” 73 дугаар тогтоол, Монгол Улсын Засгийн газраас 2019 онд баталсан “Хүнд үйлдвэрийн хөгжлийн үндэсний хөтөлбөр”, Монгол Улсын Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамнаас 2019 онд баталсан “Хүнд үйлдвэрийн хөгжлийн үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө”, Монгол Улсын Их Хурлын 2010 оны 39 дүгээр тогтоол, “Эрдэнэс Тавантолгой” ХК-ийн төлөөлөн удирдах зөвлөлийн 2018 оны 12 дугаар сарын 27-ны өдрийн 41 дүгээр тогтоолоор батлагдсан 2019 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, Гүйцэтгэх захирлын 2018 оны 12 дугаар сарын 18-ны өдрийн А/455 дугаар тушаалаар байгуулагдсан “Нүүрс баяжуулах үйлдвэр”-ийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгүүдэд тус тус тулгуурлан Тавантолгойн ордыг түшиглэн үйлдвэрлэл, технологийн парк байгуулж шинэ, дэвшилтэт болон өндөр технологи, дамжуулах, нутагшуулах болон нэмүү өртөг шингэсэн, өрсөлдөх чадвартай бүтээгдэхүүн үйлдвэрлээд зогсохгүй уул уурхай, зам тээвэр, усан хангамж, байгаль орчин зэрэг олон салбарыг хамарсан цогц бүтээн байгуулалтын төслийг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөн ажиллаж байна

Тус хүрээнд “Эрдэнэс Тавантолгой” ХК нь Нүүрс баяжуулах үйлдвэрийн төслийн эхний үе шат болох жилд 10 сая тонн нүүрс баяжуулах хүчин чадал бүхий үйлдвэрийг 2024 оны 06 дугаар сард ашиглалтад оруулж олон улсын стандартын шаардлагад нийцсэн хоёр төрлийн баяжмалыг үйлдвэрлэж эхлээд байна.

Баяжуулах үйлдвэрийн үндсэн бүтээгдэхүүн буюу коксжих нүүрсний чанарын хувьд үнслэг нь 10.5-аас доош, барьцалдах чадвар нь 80-аас дээш 7000-аас дээш илчлэгтэй коксжих чанарын нүүрс гарч байгаа бол эрчим хүчний нүүрсний чанарын хувьд үнслэг 22-оос доош, 6000-аас дээш илчлэгтэй, 23-аас доош дэгдэмхийтэй, хүхрийн агууламж 1-ээс доош үзүүлэлттэй бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж байна.

Баяжуулах үйлдвэрт Австрали улсын McLanachan брэндийн бутлуур, Aury брэндийн усгүйжүүлэх центрифуги, шигшүүр, Eriez брэндийн соронзон сепаратор, Haiwang брэндийн шламгүйжүүлэх циклон, хүнд орчны циклон, нягтаар тунаах машин, SGB брэндийн насос гэх мэт дэлхийд тэргүүлэгч тоног төхөөрөмжийг суурилуулсан. Технологийн хувьд 2 шатны хүнд орчны циклон, нягтаар тунаах машин TBS, хөвүүлэн баяжуулалт флотмашин, усгүйжүүлэх төхөөрөмж центрифуги, фильтр пресс зэрэг дэлхийн жишигт нийцсэн хамгийн сүүлийн үеийн тоног төхөөрөмжүүдийг сонгон суурилуулсан бөгөөд технологийн хувьд 5-р үеийн шинэ үйлдвэр гэдгээрээ онцлогтой.

Үйлдвэрийн нэгдсэн удирдлагын төвөөс 1100 гаруй тоног төхөөрөмжийг 24 цагийн хугацаанд хянаж, асаах, унтраах, процессын тохиргоо хийж 250 камераар үйлдвэрлэлийн процессыг бүрэн хянах боломжтой автомат үйлдвэр юм.

Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайланг “Нүүрс баяжуулах үйлдвэр” –ийн батлагдсан ТЭЗҮ-ийн хүрээнд БОАЖЯ-ны 2022 оны 02 дугаар сарын 28-ны өдрийн 13/1034 дугаартай ерөнхий үнэлгээний дүгнэлтэд үндэслэн БОНХЯ-ны (хуучин нэрээр) 2014 оны 4 дүгээр сарын 10-ны өдрийн А-117 тоот тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ хийх аргачлал”-ын дагуу боловсруулсан.

БОННУ-ний ажлын үр дүнд үйлдвэрийн барилга байгууламж барих үеийн болон үйлдвэрийн ашиглалтын үйл ажиллагааны үе дэх байгаль орчин, нийгэм, эдийн засаг, хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийг тогтоон үнэлсэн бөгөөд сөрөг нөлөөллүүдээс урьдчилан сэргийлэх, зайлсхийх, улмаар хамгийн бага түвшинд хүртэл бууруулах, арилгахад чиглэсэн арга хэмжээний зөвлөмж, арга зүйг Монгол улсын стандарт, норм нормативд заасан шаардлагын дагуу тусгаж өгөв.

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29-ний өдрийн А/618 тоот тушаал болон бусад Монгол улсын хууль, журам, тогтоолын шаардлагад нийцүүлсэн бөгөөд компанийн 2021-2025 оны стратеги төлөвлөгөөнд байгаль орчны тулгамдсан асуудлуудыг шийдвэрлэхэд нэн тэргүүнд хэрэгжүүлэх шаардлагатай ажлуудыг төлөвлөн тусгасан.

Компани ISO 14001:2016 байгаль орчны менежментийн тогтолцоог нэвтрүүлснээр байгаль орчны асуудлуудыг албан ёсоор тодорхойлж тэдгээрийг шийдвэрлэх шат дараатай алхмуудыг бодлогын баримт бичигт тусгасан. Стандартын хүрээнд тоосжилт бууруулахад ашиглах усны хэмжээг бууруулах, үйлдвэрт ашиглах гадаргын ус болон газар доорх усны харьцааг нэмэгдүүлэх, биологийн задралд ордог бүтээгдэхүүний хэрэглээг нэмэгдүүлэх болон хог хаягдлын дахин боловсруулалтыг сайжруулах замаар байгальд хаях хог хаягдлын хэмжээг бууруулах, хүрээлэн буй орчинд учруулж байгаа сөрөг нөлөөллийг ялангуяа агаар бохирдуулагчийг хянах тогтолцоог олон улсын түвшинд хүргэх, олон талын хэлэлцүүлэгт үндэслэсэн хаалтын бодлогыг бий болгох, хүлэмжийн хийн ялгаралыг бууруулахад чиглэсэн арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлэх зэрэг гол асуудлуудыг байгаль орчны гол шалгууруудаар тодорхойлсон.

Эдгээр стандарт шаардлага, төлөвлөлт, хариуцлагын хүрээнд 2025 онд хэрэгжүүлэх ажлыг тус төлөвлөгөөнд тусгав.

2. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

2.1 Төслийн зорилго, хүчин чадал

2.1.1 “Нүүрс баяжуулах үйлдвэр”-ийн төсөл

“Нүүрс Баяжуулах Үйлдвэр”-ийн төсөл нь “Эрдэнэс Тавантолгой” ХК-ийн 2021-2026 оны Бизнес төлөвлөгөөний хүрээнд өртөг зардал бууруулах, өрсөлдөх чадвар нэмэгдүүлэх, нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх томоохон зорилт дэвшүүлж байгаа бөгөөд дээрх тогтоол шийдвэрийн дагуу үндэсний их бүтээн байгуулалтын эхлэлийг бий болгож, цаашид сайн чанарын нүүрсний “Тавантолгой” брэнд бүтээгдэхүүн бий болгон олон улсын зах зээлд голлох байр суурь эзлэн аюулгүй, тогтвортой, нээлттэй, хариуцлагатай уул уурхай, үйлдвэрлэл, технологийн цогцолбор паркийг хөгжүүлэх, хувьцаа эзэмшигчдэд ногдол ашиг хүртээх, шинээр ажлын байр бий болгох, улс орны болон бүс нутгийн эдийн засгийн өсөлтөд бодитой хувь нэмэр оруулах гол зорилготой.

Стратегийн ач холбогдол бүхий Тавантолгойн нүүрсний бүлэг ордын ашиглалтын үр ашгийг дээшлүүлэх болон “Эрдэнэс Тавантолгой” ХК -ийн үйл ажиллагааг дэмжих зорилгоор Монгол Улсын Их Хурал, Засгийн газрын гаргасан шийдвэрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд коксжих чанар султай нүүрсийг сайн чанарын нүүрстэй хольж баяжуулах, чанарыг дундажлан экспортын шаардлага хангасан, орчин үеийн, дэвшилтэт техник, технологи бүхий “Нүүрс баяжуулах үйлдвэр”-ийг богино хугацаанд барьж байгуулах нөхцөлийг хангахад төслийн үндсэн зорилт оршино.

Нүүрс баяжуулах үйлдвэрийг жилд 30.0 сая тонн нүүрс баяжуулах хүчин чадалтай байхаар хоёр үе шаттай барьж байгуулахаар төлөвлөсөн. Нүүрс баяжуулах үйлдвэр нь ижил хүчин чадалтай, хоорондоо хамааралгүй ажиллах боломжтой тус бүр 10.0 сая тонн хүчин чадалтай 3 модуль байх ба нэг модулийн үндсэн баяжуулах нь 5.0 сая тонн хүчин чадалтай бие даасан 2 шугамтай байна.

Нүүрс баяжуулах үйлдвэр (цаашид НБҮ гэх) нь тасралтгүй ажиллагаатайгаар долоо хоногийн 7 өдөр 12 цагаар 2 ээлжээр ажиллах бөгөөд баяжуулах үйлдвэр нь 7 хоногт 1 удаа төлөвлөгөөт зогсолт хийж, засвар үйлчилгээ явуулахаар төлөвлөсөн. НБҮ-ийг 2024 оны 6-р сараас ашиглалтад оруулахаар төлөвлөсөн бөгөөд эхний жилд 5.0 сая тонн, 2024-2025 онд 10.0 сая тонн нүүрс баяжуулна. 2026 оноос баяжуулах үйлдвэрийн 2 ба 3 дахь шугам ашиглалтад орсноор үйлдвэр бүрэн хүчин чадлаараа ажиллахаар төлөвлөөд байна. НБҮ-ийн ажиллах горим, хүчин чадлыг тооцон Хүснэгт 1-д үзүүлэв.

“Нүүрс Баяжуулах Үйлдвэр” төслийн ерөнхий гүйцэтгэгчээр “Норинко Интернэйшнл Кооперэйшн” ХХК сонгогдон ажиллаж байна.

Хүснэгт № 1. Нүүрс баяжуулах үйлдвэрийн ажиллах горим, хүчин чадал

Үйл ажиллагааны хуваарь	Нэгж	Ашиглалтын жил			
		1	2	3	4
Жилийн календарь хоног	Хоног	183	365	365	365
Өдрийн хуанлийн цаг	Цаг	24	24	24	24

Жилийн хуанлийн цаг	Цаг	4,368	8,760	8,760	8,760
Засвар үйлчилгээний хоног /7 хоногт 1 удаа/	Хоног	26	52	52	52
Жилд бүрэн ажиллах хоног	Хоног	157	313	313	313
Жилд ажиллах боломжит цаг	Цаг	3,768	7,512	7,512	7,512
Цаг ашиглалтын коэффициент	%	0.9	0.9	0.9	0.9
Хоногт ажиллах бодит цаг	Цаг	21.6	21.6	21.6	21.6
Техникийн бэлэн байдлын коэф.	-	0.888	0.888	0.888	0.888
Жилд ажиллах бодит цаг	-	3,011	6,003	6,003	6,003
Үйлдвэрийн хүчин чадал					
Цагийн хүчин чадал /Ad/	т/цаг	1,661	1,661	1,661	5,000
Цагийн хүчин чадал /Ar/	т/цаг	1,794	1,800	1,800	5,400
Хоногийн хүчин чадал	т/хоног	38,753	38,877	38,877	116,631
Жилийн хүчин чадал	т/жил	5,000,000	10,000,000	10,000,000	30,000,000

2.1.2 “Загийн усны хоолойн гүний усны ордоос нүүрс баяжуулах үйлдвэр хүртэл ус татах шугам хоолой” төсөл

Монгол Улсын Засгийн газраас 2018 оны 06 дугаар сарын 21-ний өдөр “Тавантолгойн нүүрсний ордын үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төслийг Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн бөгөөд энэ тогтоолын төслийг 2018 оны 06 дугаар сарын 28, 29-ний өдрийн нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцээд 2018 оны 06 дугаар сарын 29-ний өдөр баталсан.

Уг тогтоолын хүрээнд Тавантолгойн нүүрсний ордын үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх арга хэмжээтэй уялдуулан өмнийн говийн бүтээн байгуулалтад шаардагдах усан хангамжийн найдвартай эх үүсвэрийг хангах зорилгоор гадаргын болон гүний усыг байгаль, экологийн тэнцвэрийг алдагдуулахгүйгээр зохистой ашиглах боломжийг судлан холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх зэрэг асуудлыг шийдвэрлэхээр тусгасан байна.

“Эрдэнэс Тавантолгой” ХК-ийн 2021-2026 оны Бизнес төлөвлөгөөний хүрээнд өртөг зардал бууруулах, өрсөлдөх чадвар нэмэгдүүлэх, нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх томоохон зорилт дэвшүүлж байгаа бөгөөд дээрх тогтоол шийдвэрийн дагуу үндэсний их бүтээн байгуулалтын эхлэлийг бий болгож, цаашид сайн чанарын нүүрсний “Тавантолгой” брэнд бүтээгдэхүүн бий болгон олон улсын зах зээлд голлох байр суурь эзлэн аюулгүй, тогтвортой, нээлттэй, хариуцлагатай уул уурхай, үйлдвэрлэл, технологийн цогцолбор паркийг хөгжүүлэх, хувьцаа эзэмшигчдэд ногдол ашиг хүртээх, шинээр ажлын байр бий болгох, улс орны болон бүс нутгийн эдийн засгийн өсөлтөд бодитой хувь нэмэр оруулах гол зорилготой.

Стратегийн ач холбогдол бүхий Тавантолгойн нүүрсний бүлэг ордын ашиглалтын үр ашгийг дээшлүүлэх болон “Эрдэнэс Тавантолгой” ХК -ийн үйл ажиллагааг дэмжих зорилгоор Монгол Улсын Их Хурал, Засгийн газрын гаргасан шийдвэрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд коксжих чанар султай нүүрсийг сайн чанарын нүүрстэй хольж баяжуулах, чанарыг дундажлан экспортын шаардлага хангасан, орчин үеийн, дэвшилтэт техник, технологи бүхий “Нүүрс баяжуулах үйлдвэр”-ийг богино хугацаанд барьж байгуулах нөхцөлийг хангахад төслийн үндсэн зорилт оршино.

Нүүрс баяжуулах үйлдвэрийг жилд 30.0 сая тонн нүүрс баяжуулах хүчин чадалтай байхаар хоёр үе шаттай барьж байгуулахаар төлөвлөсөн. Нүүрс баяжуулах үйлдвэр нь ижил хүчин чадалтай, хоорондоо хамааралгүй ажиллах боломжтой тус бүр 10.0 сая.тонн хүчин чадалтай 3 модуль байх ба нэг модулийн үндсэн баяжуулах нь 5.0 сая.тонн хүчин чадалтай бие даасан 2 шугамтай байна.

Загийн усны хоолойн газрын доорхи усыг “Эрдэнэс Тавантолгой” ХК-ийн Нүүрс баяжуулах үйлдвэр хүртэлх ус хангамжийн систем нь дараах барилга байгууламжаас бүрдэнэ:

- Гүний худаг;
- Ус цуглуулах шугам;
- Ус цуглуулах усан сан;

- Өргөлтийн насос станц;
- Ус дамжуулах гол шугам;
- 2х1500 м³ усан сан;
- Цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, дэд станцууд;
- 2х1500 м³ усан сангаас Нүүрс баяжуулах үйлдвэр хүртэлх салбар шугамууд

Тавантолгойн коксжих нүүрсний ордыг түшиглэн барихаар төлөвлөж буй нүүрс баяжуулах үйлдвэрийн технологийн ус хангамжийн зориулалттай газрын доорх усны эх үүсвэрийг Загийн усны хоолойн (I, II дэд) хэсэгт илрүүлэн тогтоож, усны ашиглалтын нөөц баялгийг үйлдвэрлэлийн С зэргээр (63.65 л/с)-ээр тооцсон бөгөөд тус ус дамжуулах шугамаар 5,499.31 м³/хоног ус дамжуулахаар төлөвлөсөн. Тавантолгойн нүүрсний уурхайн ус хангамжийн систем нь нүүрс баяжуулах үйлдвэрийн технологийн шаардлагын улмаас 24 цаг тасралтгүй ажиллагаатай байна. Энэ байгууламж нь БНБД 40-02-16-д заасны дагуу ус хангамжийн I зэрэглэлд хамаарах учир 2 ажлын насостай байхад нөөц насос 1-ийг байрлуулах шаардлага тавигдаж байна. Иймд 1 нөөц насостой буюу нийт 3 насос суурилуулахаар техникийн ерөнхий шийдэл гаргав. Насосууд нь өөр дээрээ болон удирдлагын самбарт тусдаа давтамж хувиргагчаар тоногловол байвал цахилгаан эрчим хүчинд хэмнэлттэй байна.

Гүний худгуудын бүлэглэлт Загийн усны хоолойн I, II дэд хэсэгт байрлах нийт 14 ширхэг гүний худаг байгуулна. Гүний худгийн барилгын эргэн тойронд “Усны сан бүхий газар, усны эх үүсвэрийн онцгой болон энгийн хамгаалалтын, эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийг мөрдөх журам”-д заасны дагуу энгийн болон онцгой хамгаалалтын бүс тогтоон заасан зайд хамгаалалтын хашаа төлөвлөнө. Хамгаалалтын төмөр хашаа нь гүний худгийн цооногийн координатаас 50 м-ийн зайд байна.

Өргөлтийн насос станцууд, шугам хоолойн хоорондын ажиллагааны гидравлик нөхцөлийг тогтвортой, найдвартай байлгах үүднээс насос станц бүрийн сорох талд усан сан төлөвлөнө. Усан сангийн хийц, материалыг хүйтэн бүсийн онцлог, технологийн шаардлагын үүднээс шийднэ. ӨНС-1-ийн өмнө 1х500м³ эзэлхүүнтэй, ӨНС-2-ын өмнө 1х500м³ эзэлхүүнтэй 12 м диаметр дугуй хэлбэртэй, өндөр нь 5.4 м газар доорх усан сан байрлана.

Ус нөөцлөх усан сан нь ус дамжуулах гол шугамын төгсгөлд системийн тасралтгүй найдвартай ажиллагааг хангах зориулалттайгаар байгуулагдана. Ус хангамжийн системийн ус дамжуулах хоолойд осол гарсан тохиолдолд үйлдвэрлэлийн технологийн шаардлагын дагуу технологийн усыг бууруулахгүйгээр хангана.

“Загийн усны хоолой”-н гүний худгуудаас усыг салбар шугам хоолойгоор цуглуулах усан санд нэгтгэн авч өргөлтийн насос станцуудын тусламжтайгаар далд шугам хоолойгоор шахаж уурхайн ойролцоо байрлах усан санд хүргэнэ. Уг усан сангаас уурхайн ус хэрэглээ болон кемп, захиргааны барилга, унд ахуйн усны хэрэглээгээ авах юм.

Нүүрс баяжуулах үйлдвэрийн Загийн усны хоолойн ус хангамжийн төслийн тус бүр 55 кВт хүчин чадалтай 2 өргөх насос станцыг тэжээх 2 ширхэг трансформаторын 35 кВт тал дээр SEL брэндийн SEL-311L шугамын гүйдлийн дифференциал хамгаалалтыг суурилуулна. Цогтцэций сумаас Манлай сум руу явсан 35кВ-ын ЦДАШ-наас огтолгоо хийж дэд өртөө байгуулахад 12 км урттай 35 кВт-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугам татахаар төлөвлөсөн байна. Тус төслийн 35 кВт-ын ЦДАШ-д ЗТБ.35-04.18а маркийн төмөр бетон хийцтэй тулгуурыг суурилуулахаар сонгожээ.

2.2 “Нүүрс баяжуулах үйлдвэр” төслийн ерөнхий төлөвлөлт

Тус үйлдвэрийг хоёр үе шаттай барьж байгуулахаар төлөвлөсөн бөгөөд нэгдүгээр үе шатанд 10 сая тонн хүчин чадалтай эхний үйлдвэр, хоёрдугаар шатанд 20 сая тонн хүчин чадалтай үлдсэн 2 үйлдвэрүүдийг ашиглалтад оруулах ба тус бүр нь 10 сая тонн нүүрс боловсруулах хүчин чадал бүхий 3 үйлдвэрийг байгуулна. Нүүрс баяжуулах үйлдвэр нь 2323173, 2323174 нэгж талбарын дугаартай газарт нийтдээ 129,37 га талбайг хамарна. Нүүрс баяжуулах үйлдвэр нь дараах байгууламжуудаас бүрдэнэ. Үүнд:

- Түүхий нүүрс хадгалах байгууламж:

- Бүтээгдэхүүн хадгалах байгууламж:
- Нүүрс бутлах, шигшиж ангилах байгууламж:
- Нүүрс угаах байгууламж:
- Бүтээгдэхүүн, хаягдал усгуйжүүлэх байгууламж:
- Бүтээгдэхүүний хаягдал хадгалах байгууламж:
- Эргэлтийн усан сан:
- Цэвэр усан сан:
- Хаягдлын овоолгын талбай:
- Технологийн зам талбай:
- Авто машинд нүүрс ачих байгууламж:
- Вагонд нүүрс ачих байгууламж:
- Уурын зуух:
- Автожингийн байр:
- Бохир хуримтлуулах байр:
- Хог хаягдлын цэг:
- Туслан гүйцэтгэгч компаниудын барилга, байгууламж:
- Химийн бодис, шатах туслах материалын цэг:

➤ Аж ахуйн хэсгээс бүрдэнэ.

Зураг № 1.
“Нүүрс баяжуулах үйлдвэр” төслийн ерөнхий төлөвлөлт

2.3 “Нүүрс баяжуулах үйлдвэр” төслийн ерөнхий гүйцэтгэгч болон туслан гүйцэтгэгч байгууллагуудын мэдээлэл

Хүснэгт № 2. Туслан гүйцэтгэгч компаниудын мэдээлэл

Байгууллагын нэр	Үйл ажиллагааны чиглэл	Байгууллагын хаяг
“Норинко Интернэйшнл Кооперэйшн” ХХК	Үндсэн гүйцэтгэгч	Монгол улс, Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүрэг 15-р хороо, Хаан тауэр 23 давхар 2303 тоот
“Баяас Прайм Инженеринг” ХХК	Туслан гүйцэтгэгч - барилга	УБ, ХУД 18-р хороо, Академи сентер, 3 давхар
“Билгүүн Монгол Констракшн” ХХК	Туслан гүйцэтгэгч - барилга	Монгол улс, Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг 23-р хороо, 876 тоот
“Дулаан Баян Говь” ХХК	Бетон зуурмагийн үйлдвэр	Өмнөговь аймаг, Даланзадгад, 3-р баг Далан, Говь Сэндс төв 306 тоот

3. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ ОРЧМЫН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

3.1 Уур амьсгал

Цогтцэций сумын уур амьсгал нь манай орны уур амьсгалын эх газарлаг шинж чанарыг бүрэн илэрхийлэх эрс тэс шинжтэй. Өөрөөр хэлбэл сэрүүн бүсийн эх газрын уур амьсгалын эрс тэс эх газарлаг шинж чанарыг илэрхийлсэн тодорхой ялгарсан жилийн дөрвөн улиралтай, өвөл нь хүйтэн, үнэмлэхүй бага температур нь -14.8°C хүрдэг, үнэмлэхүй их температур нь 41.3°C хүрдэг байна. Хөрсний гадаргын дундаж температур нь ойролцоогоор 8.0°C .

Жилийн дундаж агаарын температур нь 0.9°C , хамгийн хүйтэн I сарын дундаж температур -14.6°C бол хамгийн дулаан сар болох VII сарын дундаж температур 23.1°C байдаг байна.

Цогтцэций суманд жилд дунджаар 76.7 мм хур тунадас ордог. Хур тунадасны жилийн явцыг авч үзэхэд зуны улиралд 52.7 мм буюу жилийн нийлбэр хур тунадасны 68 орчим хувь нь унадаг бол үлдсэн хувь нь зунаас бусад улирлуудад унадаг байна. Салхины зонхилох чиглэлийн хувьд манай ерөнхий зонхилох чиглэл илэрдэг бөгөөд баруун хойноос нийт салхины чиглэлийн 38.8%, баруунаас 20.7%, баруунаас 9.4% давтагдалтай байдаг.

Салхины хурдны олон жилийн дундаж нь ойролцоогоор 5.1 м/с байдаг. Салхины хурдны жилийн явцаас авч үзвэл 4, 5 дугаар сард хамгийн их, харин хүйтний улиралд манай улсын нутагт төвтэй эсрэг циклон оршдог тул салхины хурд багасдаг боловч зарим жил 34 м/с хүрч шороон болон цасан шуурга шуурч байсан тохиолдол цөөнгүй.

3.2 Геоморфологи

Гадаргуугийн хувьд ерөнхийдөө нам уулс, жижиг толгод, талархаг гадаргуу зонхилох ба далайн түвшнээс дээш 1490-1590 м өргөгдсөн. Хамгийн өндөрлөг цэгүүд нь Таван толгойн талбайгаас баруун урагш орших Бага уул /1731.1 м/, зүүн хойно байх Майга улаан уул /1587.5 м/, чанх урагш орших Нэргүй өндөрлөг /1652.2 м/, зүүн урагш байх Таван толгой уул /1570 м/ зэрэг болно. Хамгийн нам цэгүүдэд Улаан нуур болон бусад нуур тойрмуудын хөндий орно. Голын хөндийнүүд нь ерөнхийдөө өргөргийн чиглэлтэй ба элсэрхэг, шаварлаг хурдсаар дүүргэгдсэн байдаг. Физик газар зүйн мужлалаар цөлийн ландшафттай говийн мужид хамаарах бөгөөд газар зүйн хэлбэр, гадаргуугийн хэв шинжээр цав толгод, ухаа гүвээт талын хэв шинжид багтана.

Гадаргуу нь гарал үүслийн шинж чанараа денудацийн буюу зөөгдлийн, структур-денудацийн, эрози-денудацийн буюу элэгдэл-зөөгдлийн, денудаци-хуримтлалын бүрдэлд хуваагддаг.

3.3 Хөрс

Хөрс газарзүйн мужлалтаар хөрс био-уур амьсгалын өргөргийн бүсчлэл бүхий Говийн мужийн Говийн цайвар бор, Цөлийн бор саарал хөрс бүхий 12-р тойрогт (Манлайн хөрсний тойрогт) багтана. Говийн цайвар бор зонхилон тархах бөгөөд урд хэсгээр Цөлийн бор саарал хөрстэй. Ерөнхий хөрсөн бүрхэвч нь доворхог хад чулуурхаг газрын гадаргын байдлаас шалтгаалж алаг цоог, хоршил зонхилно. Өндөрлөгдүү газраар нимгэн чулуурхаг, хотгордуу газраар ердийн Говийн цайвар бор хөрстэй. Лицензийн талбайн хойд хэсгээр нимгэн чулуурхаг хөрстэй байхад, урд хэсгийн хотгордуу газраар элсэрхэг дов ихтэй элэгдэл эвдрэлд амархан өртөмтгий сийрэг элсэн хөрс нилээд их талбай эзэлж байна. Хотгордуу газраар мараалаг хужирлаг шинжийн давсархаг хөрс хам бүрдэл үүсгэж бага зэрэг талбай эзэлнэ.

3.4 Ургамлан бүрхэвч

“Нүүрс баяжуулах үйлдвэр” төсөл нь Өмнөговь аймгийн Цогтцэций сумын нутагт, ландшафт-экологийн мужлалаар Дундад говийн муж, Даланзадгадын районд гүвээ толгод бүхий уудам хөндий, хужир марзтай хотгор, цөлөрхөг хээрийн ургамал зонхилсон газар юм. Ургамал бүрхэвч нь газрын гадаргын байдал, хөрсний бүтэц, усан хангамжаас

шалтгаалан таана-баглуурт, таана-хялгана, бор бударгана, улаан бударгана зэрэг эвшил бүлгэмдэлээс бүрдэх бөгөөд алтан харгана, дэрс, загсгал, догар, хотир зэрэг сөөг олон наст болон нэг наст өвслөг ургамлууд оролцдог байна. Нийтдээ 13 овгийн 51 төрлийн 75 зүйлийн бүрдэлтэй байна.

3.5 Нийгэм, эдийн засаг

Өмнөговь аймаг нь 2024 оны байдлаар нийт 79211 хүн бүртгэгдсэнээс Цогтцэций суманд 9658 хүн бүртгэгдсэн байна. Уурхайн талбайтай хамгийн ойр орших суурин газар нь Цогтцэций сум юм. Тус сум нь Монгол Улсын өмнөд хилээс 240 км, аймгийн төвөөс 100 км, нийслэл Улаанбаатар хотоос 540 км-т алслагдсан бөгөөд өмнө талаараа Баян-Овоо, баруун талаараа Ханхонгор, хойд талаараа Цогт-Овоо, Дундговь аймгийн Өлзийт сумтай, зүүн талаараа Манлай сумтай тус тус хил залгана.

Хүснэгт № 3. 2024 оны хүн амын тоо

Үзүүлэлт	Өмнөговь аймаг	Цогтцэций сум
Хүн амын тоо	79211	9658
Эрэгтэй	39770	4722
Эмэгтэй	39441	4936
Өрхийн тоо	25346	2859

Өмнөговь аймаг нь 2024 оны байдлаар 15 сумын 59 багт 1.9 сая толгой мал тоологдсоноос Цогтцэций суманд 134.87 мян толгой мал тоологдсон байна.

Хүснэгт № 4. 2024 оны мал тоо /мян.тол/

Аймаг, сум	Бүгд	Адуу	Үхэр	Тэмээ	Хонь	Ямаа
Өмнөговь	1970.1	84.9	25.2	148.2	541.5	1170.3
Цогтцэций	134.8	9.5	2.1	3	47.2	73.0

Цогтцэций сум нь Өмнөговь аймгийн 15 сум дотроо хамгийн бага буюу 700 гаруй га газар нутагтай. Түүний 16% нь ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй. Үүнээс төрийн өмчит “Эрдэнэс Тавантолгой” ХК, “Тавантолгой” ХК, “Энержи Ресурс” ХК нь Тавантолгойн бүлэг ордод идэвхтэй үйл ажиллагаа явуулж байна. Мөн хөрс хуулалт, тээврийн үйл ажиллагаанд 30 орчим туслан гүйцэтгэгч, гэрээт, ханган нийлүүлэгч компаниуд оролцон үйл ажиллагааны эрчимд нөлөөлж байдаг.

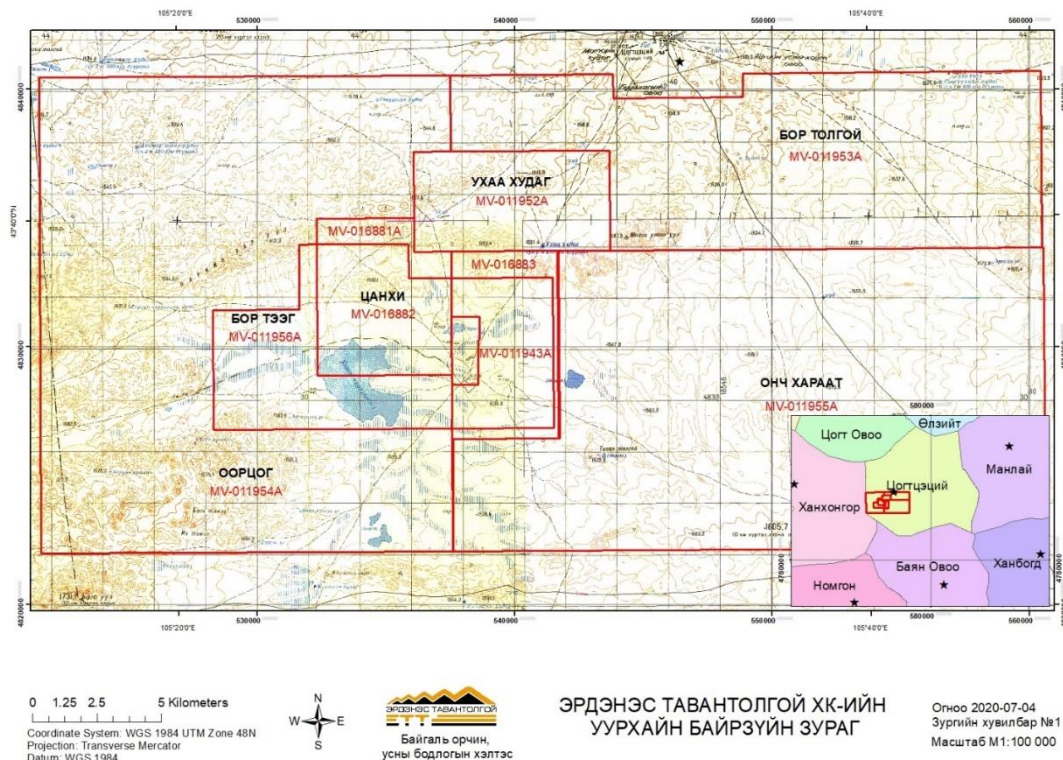
Цогтцэций сумын нутаг дэвсгэрт орших Тавантолгой бүлэг ордын үйл ажиллагаа жилээс жилд цар хүрээгээ тэлж олборлолт экспортын хэмжээ нэмэгдэж Улсын болон орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлж буй татвар, хураамжийн хэмжээ өсөн нэмэгдэж Улсын эдийн засгийн хөгжилд оруулж хувь нэмэр оруулан ажиллаж байна.

“Эрдэнэс Тавантолгой” ХК-ийн үйл ажиллагааны ашгаас уурхай дагасан томоохон бүтээн байгуулалт – мега төслүүд болох Тавантолгой-Гашуунсухайт, Тавантолгой Зүүнбаян чиглэлийн төмөр зам, 30 сая тонныг хүчин чадалтай нүүрс баяжуулах үйлдвэр, усан хангамжийн төслийг санхүүжүүлэхийн зэрэгцээ Монгол Улсын иргэн бүрд ногдол хувьцааны ноогдол ашгийг олгон ажиллаж байна

3.6 Төслийн талбайн байршил

3.6.1 “Нүүрс баяжуулах үйлдвэр” төсөл

Төслийн талбай нь Өмнөговь аймгийн Цогтцэций сумын Сийрст багийн нутаг дэвсгэрт Улаанбаатар хотоос 540 км, аймгийн төв Даланзадгад хотоос зүүн зүгт 90 км, Цогтцэций сумын төвөөс зүүн өмнө зүгт 7 км зайд байрлана.

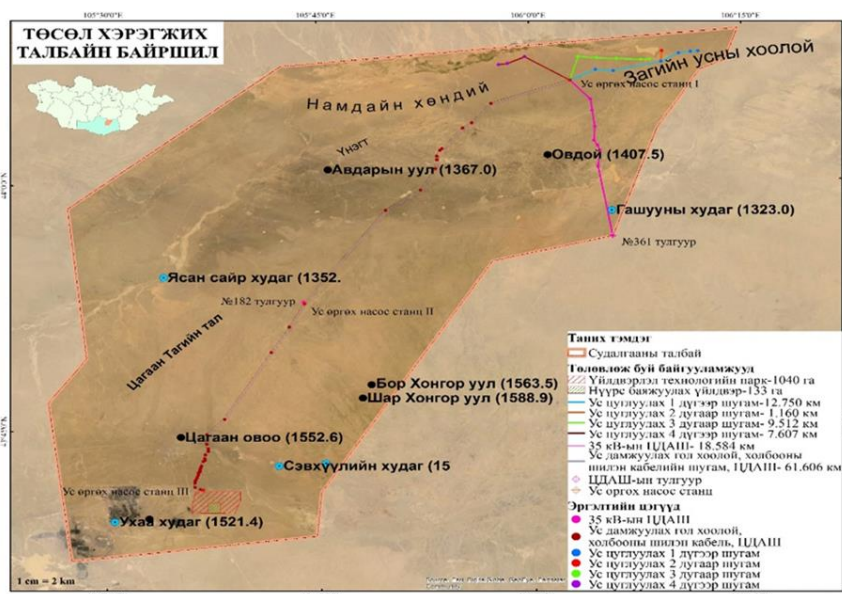
Зураг № 2. "Нүүрс баяжуулах үйлдвэр" төслийн байршлийн зураг

Хүснэгт № 5. "Нүүрс баяжуулах үйлдвэр" төслийн талбайн хэмжээ

№	Аймаг, сум	Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ, га
1	Өмнөговь аймаг, Цогтцэций сум, Сийрст баг	129,37

3.6.2 “Загийн усны хоолойн гүний усны ордоос нүүрс баяжуулах үйлдвэр хүртэл ус татах шугам хоолой” төсөл

“Загийн усны хоолойн гүний усны ордоос “Эрдэнэс Тавантолгой” ХК-ийн НБҮ хүртэл ус татах шугам хоолой” төсөл нь Улаанбаатар хотоос өмнө зүгт 425 км, аймгийн төв Даланзадгадаас зүүн зүгт 90 км, Цогтцэций сумын төвөөс зүүн хойш зүгт 65 км хүртэл зайд эхлэлийн цэг орших ба эхлэлийн цэгээс шулуунаар үргэлжлэн сумын төвөөс зүүн ба зүүн урагш 6 км зайд байрлах нүүрс баяжуулах үйлдвэрийн талбайд хүрнэ.

Зураг № 3. "Загийн усны хоолой" төслийн байршлийн зураг

4. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Энэ бүлгийн зорилго нь Өмнөговь аймгийн Цогтцэций сумын нутагт үйл ажиллагаа явуулж буй “Эрдэнэс Тавантолгой” ХК-ийн “Нүүрс Баяжуулах Үйлдвэр” төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчин болон нийгэмд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг үнэлж, дүн шинжилгээ хийж, тодорхойлон тооцоход оршино. “Эрдэнэс Тавантолгой” ХК-ийн захиалгаар “Хатандалай” ХХК-ийн хийж гүйцэтгэсэн “Тавантолгойн Ордыг Түшиглэн Байгуулагдах “Үйлдвэр Технологийн Парк” -ийн хүрээнд хэрэгжих “Нүүрс Баяжуулах Үйлдвэр” -ийн Байгаль Орчны Нөлөөллийн Нарийвчилсан Үнэлгээний Тайлан (цаашид БОННУ гэх) -д тусгасан төслийн гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийн үнэлгээг баримталлаа. БОННУ-д төслийн үйл ажиллагаанаас үүсэх гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийн үнэлгээг их нөлөөлөл 11.6%, дунд зэргийн нөлөөлөл 23.5%, бага нөлөөлөл 31.5%, нөлөөлөлгүй 33.4% гэж үнэлсэн ба дунджаар орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд дунд зэргийн нөлөөлөл үзүүлнэ гэж дүгнэжээ. Хамгийн их сөрөг нөлөөлөлд өртөх бүрэлдэхүүн хэсэг нь агаар болон хөрсөн бүрхэвч юм.

4.1 Эрсдэлийн үнэлгээг эрсдэлийн матриц

ISO 14001:2016 стандартын дагуу байгаль орчны гүйцэтгэлийн ач холбогдлын дарааллыг тодорхой болгох зорилгоор эрсдэлийн үнэлгээ хийсэн. Байгаль орчны асуудлыг тодорхойлж эдгээртэй холбоотой байгаль орчны нөлөөллийг тодорхойлсон. Нөлөөлөл тус бүрийн эрсдэлийн зэргийг тодорхойлсон.

Хүснэгт № 6. Эрсдэлийн үнэлгээний матриц

Магадлал	Үр дагавар				
	ялимгүй	бага	дунд	их	гамшиг
I бараг болохгүй	L	L	M	H	H
II магад болохгүй	L	L	M	H	E
III болзошгүй	L	M	H	E	E
IV магад болох	M	H	H	E	E
V лавтай болох	H	H	E	E	E

Хүснэгт № 7. Магадлалын үнэлгээний шалгуур

Түвшин	Зэрэг	Тайлбар
I	Бараг болохгүй	Онцгой нөхцөлд эрсдэлтэй байж магадгүй (<5%)
II	Болохгүй байж магад	Заримдаа эрсдэлтэй байж магадгүй (5-20%)
III	Болзошгүй	Заримдаа эрсдэл үүснэ (20-50%)
IV	Магад болох	Бараг бүх нөхцөл эрсдэл үүсгэж болзошгүй (50-70%)
V	Лавтай болох	Бараг бүх нөхцөл эрсдэлтэй (70-100%)

Хүснэгт № 8. Үр дагаварын үнэлгээний шалгуур

Зэрэглэл	Уршиг	Эрсдэлд өртөгч ба эрсдэлийн тодорхойлолт		Уршгийг бууруулах арилгах шийдэл
		Хүн ам	Эд хөрөнгө	
I	Ялимгүй	Техноген нөлөө арилахад хор уршиг арилна	Хохирол үгүй	Тусгай шийдэл шаардлагагүй
II	Бага	Бүс нутагт хуримтлагдах нөлөөлөл бий болгож био орчинд стресс учруулна	Багавтар хохирол	Уламжлалт арга хэмжээ, одоогийн горимыг мөрдөх
III	Дунд	Урт хугацаанд дэлхийн дулааралд хувь нэмэр оруулна	Дунд зэрэг хохирол	Уламжлалт арга хэмжээ, одоогийн чанд горимыг мөрдөх, зохион байгуулалтын өндөр түвшинд ажиллах
IV	Их	Хуримтлагдах сөрөг нөлөө үүсгэж урт хугацаанд экологийн тэнцвэр алдагдана	Их хохирол	Орчин үеийн технологи, өндөр сонор сэрэмж, зохион байгуулалтын хоршил, Тодорхой хэмжээний хөрөнгө зардал шаардана

V	Гамшиг	Байгаль орчинд эргэж буцахааргүй уршиг учруулж экологийн тэнцвэрт байдал алдагдахад хүрнэ	Маш их хохирол	Орчин үеийн технологи, өндөр сонор сэрэмж, зохион байгуулалтын хоршил. Их хэмжээний хөрөнгө оруулалт шаардана
---	--------	---	----------------	---

Хүснэгт № 9. Байгаль орчны асуудал, нөлөөлөл, эрсдэлийн үнэлгээний хүснэгт

Үйл ажиллагаа	Асуудал	Нөлөөлөл	Марадлал	Үр дагавар	Эрсдэлийн зэрэглэл	Хариу арга хэмжээ
1	2	3	4	5	6	7
1. “Нүүрс баяжуулах үйлдвэр” төсөл						
Ажилчдын хотхон	Дулаан түгээх	Хүлэмжийн хий үүснэ	4	1	II	Мод тарих
			4	1	II	Түлш зарцуулалтын хяналт
	Их хэмжээний хог хаягдал	Ландфилийн талбай нэмэгдэнэ	5	4	IV	Хог хаягдлын ангилан ялгалт
			5	4	IV	Хог хаягдлын гарцыг хянах
Барилга шинээр байгуулах	Газар шорооны ажил	Тоосжилт	4	3	III	Тоос бууруулах арга хэмжээ
		Хөрсний эвдрэл	4	3	III	Хөрсний өөрчлөлтийн хяналт
			4	3	III	Хөдөлгөөний хязгаарлалт
Засвар, угсралт эрхлэх	Ашигласан сэлбэг, хэрэгсэл хаягдана	Хөрсний бохирдол	4	4	IV	Хог хаягдлын ангилан ялгалт, дахин боловсруулалт
			4	4	IV	Хог хаягдлын гарцыг хянах
			4	4	IV	Ажлын байрны тогтмол үзлэг
	Бохирлогдсон материал хаягдах		4	3	III	Аюултай бодисын удирдлага
			4	3	III	Хөрсний бохирдлын хяналт
	Тос, шинэгн материал хаягдана		4	4	IV	Асгаралтаас урьдчилан сэргийлэх төлөвлөгөө
			4	4	IV	Хөрсний бохирдлын хяналт
	Химийн бодисийн алдагдал		4	4	IV	Асгаралтаас урьдчилан сэргийлэх төлөвлөгөө
			4	4	IV	Аюултай бодисын хяналт, бүртгэл
			4	4	IV	Ажлын байрны эмх цэгц
2. “Загийн усны хоолой” төсөл						
Кемп, барилгын ажил	Хог хаягдал үүсэх	Хөрсний бохирдол	4	1	II	Хог хаягдлын ангилан ялгалт
			3	1	I	Хогийн түр цэг байгуулах.

						ариутгал халдваргүйжүүлэлт
			3	2	II	Гэрээ байгуулах, хатуу хог хаягдлыг зөвшөөрөлтэй цэгт зайлуулах
			3	2	II	Бохир усыг зөвшөөрөлтэй газар нийлүүлэх
Машин техникнийн хөдөлгөөн	Бэлчээрийн доройтол, салаа зам	Хөрсний эвдрэл	4	3	III	Зам талбайг усаар чийглэх
			4	3	III	Хөдөлгөөний хурдын хязгаарлалт, маршрутын замаар зорчуулах
			4	3	III	Нөлөөллийн бүсийн айл өрхүүдийн амьжиргааг дэмжих, ажлын байраар хангах, техникийн дэмжлэг үзүүлэх
	Дуу чимээний түвшин нэмэгдэх	Амьдрах орчин	4	3	III	
Ус хангамж /ахуй/	Ус ашиглах	Усны эх үүсвэр багасна	4	2	II	Усны хэрэглээний хяналт
Ус хангамж /барилга/			4	3	III	Ус ашиглуулах дүгнэлт, зөвшөөрөл, гэрээ, төлбөр гэх мэт
Барилга байгууламж, шугам хоолой	Зөвшөөрөлгүй ашиглах	ТТАМ нөөц, хууль зөрчих	4	4	V	Зөвшөөрөлтэй ААН-тэй гэрээ байгуулж ашиглах
	Нүх, ухаш үүсэх	Мал амьтан унах	3	2	III	ХАБ-н арга хэмжээг тогтмол хэрэгжүүлэх
Ажилчдын кемп	Зөвшөөрөлгүй ашиглах	Хөрс, газрын гадарга доройтох	4	3	IV	Орон нутгаас түр ашиглах зөвшөөрөл авах, гэрээ байгуулах

4.2 Сөрөг нөлөөлийн хамрах хүрээ

Газрын гадарга, хэвлий

Төслийн барилгын ажлын үед шатах тослох материал алдагдах, хог хаягдлын менежментийг хангалтгүй хийснээс хог хаягдлаар бохирдох, газрын гадарга эвдрэлд орох зэрэг сөрөг нөлөөллүүд үүсэж болзошгүй. Тус талбай нь хойноосоо урагш уртрагийн дагуу сунаж тогтсон учир хотгор гүдгэрийн хувьд дундаж өндөр, нам уулс, цав толгод, хөндий хотгор хосолсон бөгөөд ерөнхийдөө долгиорхог тэгш гадаргатай.

Агаарын чанар

Төсөлд ашиглах тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнөөр түр зам, талбайгаас тоосжилт үүсэж агаарын чанарт нөлөөлж болзошгүй. Мөн төсөлд ашиглах техник хэрэгслүүдээс нүүрсхүчлийн хий, хүхэрлэг хий, азотын исэл, нүүрстөрөгчийн дутуу исэл ялгарч, агаарын чанарын найрлагад түр хугацаанд бага хэмжээгээр нөлөөлнө.

Уур амьсгал

Төслийн талбайд ашиглах техник хэрэгслүүдээс хүлэмжийн хийн гол бүрэлдэхүүн болох нүүрсхүчлийн хий ялгарч агаар мандал дахь хүлэмжийн хийн агууламжийг бага хэмжээгээр нэмэгдүүлнэ.

Гадаргын болон газрын доорх ус

Төслийн талбайд ажиллах тээврийн хэрэгслүүдэд эвдрэл, гэмтэл гарсан үед болон ажилчдын санамсар болгоомжгүй байдал, байгалийн давагдашгүй хүчин зүйлээс гэнэтийн осол гарч шатах тослох материал асгарсан тохиолдолд хөрс бохирдож, улмаар хур тунадас орсон үед үерийн усаар дамжин гадаргын түр урсац болон газрын доорх усыг бохирдуулж болзошгүй.

Ургамлан нөмрөг

Төсөл хэрэгжүүлэх талбай, барилгын ажилд ашиглагдах түр зам, кемп байгуулах газрууд бүтээн байгуулалтын үед нөлөөлөлд өртөнө. Бүтээн байгуулалтын дараа “Нөхөн сэргээлт, орчны тохижуулалтын төлөвлөгөө”-ний дагуу нөлөөлөлд өртсөн талбай, газруудыг холбогдох стандартын дагуу нөхөн сэргээх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

Амьтны аймаг

Төслийн үйл ажиллагааны улмаас амьтны аймагт дараах нөлөөлөл, үр дагаврууд бий болж болзошгүй. Төслийн үндсэн үйл ажиллагаа хөрс шүтэн амьдрагч мэрэгч амьтад, мөлхөгчид болон шавжийн зүйлийн бүрдэл, тоо толгойг бууруулах, амьдрах орчныг алдагдуулах сөрөг нөлөө үүсэх магадлалтай. Хөрсний эвдрэл, доройтол, орчны тоосжилтын улмаас ургамал идэшт амьтдын тоо толгой буурах нөлөөлөл гарч болзошгүй. Төслийг хэрэгжүүлэх явцад амьтдын амьдрах орчин өөрчлөгдөж, шинээр бий болсон орчинд тухайн нутагт өмнө нь тохиолдож байгаагүй, эсвэл тоо толгой нь цөөн байсан амьтад олноор шилжин суурьшиж болзошгүй тул амьтдын унаган амьдрах орчныг бүрдүүлэх, амьтны төрөл зүйлийг сэргээхэд анхаарах шаардлагатай.

Тусгай хамгаалалттай газар нутаг

Төслийн талбай нь дархан цаазат газар, байгалийн цогцолборт газар, байгалийн нөөц газар, байгалийн дурсгалт газарт хамаарахгүй тул тэдгээр газруудад шууд нөлөөлөх сөрөг нөлөөлөл байхгүй байна.

Дуу шуугиан

Төслийн бүтээн байгуулалтын үед төслийн талбайд ажиллах тээврийн хэрэгслээс үүдэлтэй дуу шуугиан үүсч болзошгүй. Төсөл хэрэгжих талбайд дуу шуугианы хэмжилтийн хамгийн их утга нь 77.5 дБа, дундаж нь 53 дБа, хамгийн бага утга нь 39.2 дБа байна.

Нийгэм, эдийн засаг

Үйлдвэрийн бүс, овоолгын үйл ажиллагаанаа үүсэх тоосжилт төслийн талбайн ойролцоох нөлөөллийн бүсэд хамрагдах малчин өрх, байгаль орчинд нөлөөлөх магадлалтай. БОННУ-нд төслийн талбайгаас 3 км радиус дотор байгаа айлыг нөлөөллийн бүс гэж үзнэ гэж тусгасан.

Түүх, соёлын дурсгалт зүйлс

Төслийн талбай болон түүний ойр орчимд түүх, соёлын дурсгалт зүйлс өнөөгийн байдлаар тодорхойлогдоогүй байна. Энэхүү төсөл хэрэгжүүлэх явцад мэдэгдээгүй түүх дурсгалын зүйлс, булш, бунхан хиргисүүр, археологи, палеонтологийн зүйлс илрэх тохиолдолд түүх соёлын үнэт өвийг хамгаалах үүднээс үйл ажиллагаагаа зогсоож хамгаалалт гарган зохих хууль ёсны дагуу мэргэжлийн байгууллагад мэдэгдэх, улмаар тухайн газар нутгийг бүрэн хамгаалалтанд авах зэрэг арга хэмжээг авах шаардлагатай.

Хог хаягдлын менежмент

Түр кемп, төслийн талбайд ажиллаж буй ерөнхий болон туслан гүйцэтгэгч нарын үйл ажиллагаанаас аюултай болон ахуйн хог хаягдлууд үүсч санамсар болгоомжгүй байдлаас үүдэн хаягдал асгарч алдагдсанаас болж хүрээлэн буй орчныг бохирдуулж болзошгүй.

Төслийн барилга, байгууламжуудын үйл ажиллагааны үед бий болох хаягдал, тэдгээрийн устгал, зайлуулалтын улмаас байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй нөлөөллүүдийг хог хаягдлын менежментийг хэрэгжүүлэх замаар үр ашигтай зохион байгуулж, бууруулж болно. Энэ нь төслийн байгаль орчны менежментийн чухал хэсэг болно.

4.3 Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гол зорилт, хамрах хүрээ

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гол зорилго нь төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, сөрөг

нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг бууруулах, арилгах, төсөл хэрэгжих орчинд үүсэж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг тогтмол хянаж байх явдал юм.

“Нүүрс баяжуулах үйлдвэр” болон “Загийн усны хоолойн гүний усны ордоос нүүрс баяжуулах үйлдвэр хүртэл ус татах шугам хоолой” төслийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулахад “Байгаль орчныг хамгаалах тухай”, “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай” хуулиуд, Монгол улсын Засгийн газрын 2013 оны 374 дүгээр тогтоолоор баталсан “Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний журам”, БОАЖЯ-ны сайдын 2019 оны 10-р сарын 29-ны өдрийн А-618 журмын 3 дугаар хавсралтаар баталсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-уудыг тус тус баримталснаас гадна байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний үр дүнд тулгуурласан болно.

Төлөвлөгөөний хүрээнд дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлэхийг зорилт болгоно. Үүнд:

- ISO 14001 байгаль орчны менежментийн тогтолцооны элементүүдийг хэрэгжүүлэх:
- Байгаль орчны аудит, БОННУ-ний шаардлагуудыг биелүүлэх:
- Компанийн стратеги төлөвлөгөө, бизнес төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хангах:
- Гэрээт байгууллагуудын байгаль орчны чиглэлээр хэрэгжүүлэх арга хэмжээг тодорхойлж, түүний гүйцэтгэлд хяналт тавих, аргазүйн зөвлөгөөгөөр хангаж ажиллах:
- Уурхайн үйл ажиллагааны талбайн хүрээнд байгаль орчны хуулийн нийцлийг хангуулахад анхаарч ажиллах:
- “Эрдэнэс Тавантолгой” ХК-ийн уурхайн хэмжээнд байгаль орчны бодлого, дүрэм, журмыг хэрэгжилтийг хангах:
- Тусгай зөвшөөрлийн талбайн хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллагын газар ашиглалтын байдалд хяналт тавьж төрийн болон хяналтын байгууллагуудад мэдээ хүргэх:
- БОМТ-нд оролцогч байгууллагуудын үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх байгаль орчны асуудлыг тодорхойлох:
- ОХШХ-нд талуудын оролцоог хангах, ил тод нээлттэй байх зарчмыг баримтлах:

5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт № 10. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний хүснэгт

Бүлэг	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Тоо хэмжээ	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж,	Нийт зардал ₮	Эрх зүйн баримт бичиг
5.1 Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр							
1	Машин механизмын хөдөлгөөнөөс тоосжилт бий болох	Машин механизмын замын маршрутыг заасан тэмдэг тэмдэглэгээг байршуулна.	НБҮ-ийн талбай		Тогтмол	Үйл ажиллагааны зардал	Агаарын тухай хууль 9, 11, 23-р зүйл, Агаарын чанар Техникийн ерөнхий шаардлага (MNS4585:2016)
2	Хаягдлын овоолгын ачилт, буулгалтын үйл ажиллагаанаас тоосжилт бий болох	Хаягдлын овоолго руу тээвэр хийх үед агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөллийг хянах зорилгоор усалгааг тогтмол хийнэ.	НБҮ-ийн талбай		Тогтмол	Үйл ажиллагааны зардал	
3		Үйлдвэрийн талбай болон хаягдал овоолгын орчимд 2-с доошгүй цэгт тоосонцорын хэмжилт хийнэ. /PM2.5, PM10/	НБҮ-ийн талбай		Тогтмол	50,000,000	
4		НБҮ-ээс Хаягдлын овоолго хүртлэх зурвас газарт тоосжилт үүсэх	Хаягдал овоолгыг үүсгэхдээ салхинд хийсгэхгүй байхаар дагтаршуулж дарах ажлыг тогтмол хийнэ.	НБҮ-ийн хаягдлын талбай		Тогтмол	
5	Хаягдал тээвэрлэх замын маршрутыг гаргаж, холбогдох газраар баталгаажуулан мөрдөж ажиллана.		НБҮ-ийн хаягдлын талбай		III-р улиралд багтаан	Үйл ажиллагааны зардал	
5.2 Газрын гадаргад үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр							

Бүлэг	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Тоо хэмжээ	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж,	Нийт зардал ₮	Эрх зүйн баримт бичиг
1	5280 м³ өнгөн хөрс хуулж овоолго үүсгэн газрын гадарга өөрчлөгдөх	Өнгөн хөрсний овоолгыг 2 жил ашиглахгүй бол стандартын дагуу хадгална.	НБҮ-ийн талбай	5000 м³	Жилдээ	Үйл ажиллагааны зардал	“Газрын тухай” хууль, Засгийн газрын 2024 оны 03 сарын 06-ны өдрийн 92 дугаар тогтоол
2	Барилга байгууламжийн суурь болон автозам тавихад 76.05 га талбайн газрын гадарга эвдэрэх	Эвдрэлд өртсөн талбайг байгалийн унаган төрхөд дөхүүлэн тэгшилж хэлбэршүүлнэ .	НБҮ-ийн талбай	>1 га	Жилдээ	Үйл ажиллагааны зардал	
3	ТТАМ-ийг зөвшөөрөлгүйгээр ашиглах	Тусгай зөвшөөрөл бүхий ААНБ-аас ТТАМ авч ашиглах, бичиг баримтын бүрдлийг хангана	НБҮ-ийн талбай	-	-	-	
4	Цогтцэций сумаас НБҮ хүртэлх шороон замын эвдрэл үүсэх	Замын маршрутыг баталж зөвхөн батлагдсан маршрутаар зорчино.	НБҮ-ийн талбай	-	Жилдээ	Үйл ажиллагааны зардал	
5	Барилга байгууламж барих, авто зам тавихад газрын гадрага эвдрэх	Тээвэрлэлт хийж хөрсний элэгдэл үүсгэсэн газрын судалгаа хийж техникийн нөхөн сэргээлт хийх талбайн хэмжээг тодорхойлоно.	НБҮ-ийн талбай	-	Жилдээ	Үйл ажиллагааны зардал	
6	НБҮ-ийн үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй газрын газрын гадарга хөрсөн бүхэвч ургамлан нөмрөг талхлагдаж эвдэрч бохирдох	Газрын төлөв байдал, чанарын улсын хянан баталгааг эрх бүхий мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлнэ.	НБҮ-ийн талбай	>500 га	Жилдээ	36,350,000	

Бүлэг	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Тоо хэмжээ	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж,	Нийт зардал ₮	Эрх зүйн баримт бичиг
5.3 Хөрсөн бүрхэвчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр							
1	Цэвэрлэх байгууламжийн үйл ажиллагаа доголдож, хөрсөнд нянгийн бохирдол үүсгэх	Бохир ус цэвэрлэх байгууламжийн үйл ажиллагаанд байнгын хяналт тавих хөрсний бохирдлын шинжилгээг мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлнэ.	Төслийн талбайд	4 удаа	Жилдээ	ОХШХ-т тусгагдсан	MNS3297:1991” Байгаль хамгаалал, Хөрс, Хот суурин газрын хөрсний ариун цэврийн үнэлгээний норм
2	Хог хаягдлаар орчны бохирдол үүсэх	Хог хаягдлын түр цэгт тогтмол хяналт тавьж ариутгал, халдваргүйтгэл хийнэ.	Хог хаягдлын түр цэгүүд	4 удаа	Жилдээ	Үйл ажиллагааны зардал	“Хог хаягдлын тухай” хууль
3		Хог хаягдлын цэвэрлэгээг тогтмол хийнэ.	Төслийн талбайд	4 удаа	Жилдээ	Үйл ажиллагааны зардал	
4	Шимт хөрсний хадгалалт хамгаалалт алдагдах	Хадгалагдаж буй шимт хөрсний овоолгоос хөрсний дээж авч хөрсний үржил шим, ялзмагийг тодорхойлоно	Шимт хөрсний овоолго	2 удаа	Жилдээ	ОХШХ-т тусгагдсан	MNS3297:1991” Байгаль хамгаалал, Хөрс, Хот суурин газрын хөрсний ариун цэврийн үнэлгээний норм
5	Химийн бодис хөрсөнд нэвчиж, хөрсөн бүрхэвч, ургамлан нөмрөг бохирдуулах	Химийн бодисын сав баглаа боодлын хаягдлаар хөрсний бохирдол үүсгэхгүй байх нөхцөлийг бүрдүүлэн түр хадгалах, зөвшөөрөлтэй ААН-д шилжүүлэнэ.	Химийн бодисын агуулах	-	Жилдээ	15,000,000	“Хог хаягдлын тухай” хууль

Бүлэг	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Тоо хэмжээ	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж,	Нийт зардал ₮	Эрх зүйн баримт бичиг
6	НБҮ-ээс ЗУХ-н I, II-р өргөх насос станц болон 14 худагт хяналт хийхэд зам гарч хөрсний эвдрэл үүсэх	Хяналтын замын маршрутыг баталж зөвхөн батлагдсан маршрутаар зорчино.	Үйлдвэрийн талбай	-	-	Үйл ажиллагааны зардал	“Байгаль орчин. Газар шорооны ажлын үеийн үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт” MNS5918:2008
7	Химийн бодис алдагдсанаар ургамлан нөмрөг ургах чадвараа алдах, ургамлын ерөнхий хэв шинж өөрчлөгдөх	Химийн бодис ашиглалтад бэлтгэх явцад гадна орчинд алдагдахаас сэргийлж тухайн орчинд хамгаалалтын хальс болон үл нэвчих материал дэвсэнэ .	Химийн бодисын агуулах	8м2	Жилдээ	Үйл ажиллагааны зардал	
5.4 Газрын доорх усанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр							
1	Усыг тооцоогүй ашигласнаас газрын доорх усны нөөц хомсдох	Ус ашиглуулах дүгнэлт гаргуулж, ус ашиглах гэрээ байгуулан төлбөрийг хугацаанд нь төлж барагдуулна.	Төслийн хэмжээнд /НБҮ, ЗУХ/	16 ш	Сар бүр	Үйл ажиллагааны зардал	MNS0900:2018-Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ.
2	Газар доорх усны бохирдол үүсэх	Худагт бохирдол алдагдахаас сэргийлж холбогдох шаардлага, стандартын дагуу худгийн хэвийн үйл ажиллагаанд тогтмол хяналт тавина.	Ашиглаж буй худгууд	16 ш	Жилдээ	37,200,000	
3	Усны нөөц багасах	Ашиглаж буй усны эх үүсвэрүүдийг бүртгэлжүүлж хэмжил зүйн байгууллагаар баталгаажсан тоолуур суурилуулна.		16 ш	Жилдээ	Үйл ажиллагааны зардал	Усны тухай хууль

Бүлэг	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Тоо хэмжээ	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж,	Нийт зардал ₮	Эрх зүйн баримт бичиг
	Усны нөөц багасах	Ашиглаж буй усны эх үүсвэрүүдийг бүртгэлжүүлж хэмжил зүйн байгууллагаар баталгаажсан тоолуур суурилуулна	ЗУХ	16 ш	Жилдээ	-	Усны тухай хууль
4	Усны эх үүсвэрийн усны түвшин ундарга буурах	Ашиглалтын цооногуудын усны түвшинг тогтмол хэмжих, дата мэдээллийг нэгтгэнэ.		14 ш	Жилдээ		Усны тухай хууль
5		Төслийн ойролцоо нутгийн иргэдийн ашиглаж байгаа худгийн усны түвшин хэмжилт хийнэ.		ЗУХ	>2		Улиралд нэг удаа
5.5 Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр							
1	Ургамлан нөмрөг устгах	Байгалийн ургамлын үр түүж үрийн нөөц бүрдүүлнэ.	Төслийн талбайн нөлөөллийн бүсэд	5 кг	Жилдээ	Үйл ажиллагааны зардал	ургамлын тухай хууль
2		Нүүрс баяжуулах үйлдвэр, загийн усны хоолойн талбайн орчимд ургамлын мониторингийг хийж гүйцэтгэнэ.		-	6, 9 сард		

5.6 Амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр							
1	Амьтны амьдрах орчин доройтох, хязгаарлагдах	Кемп болон НБҮ-ийн ойр орчимд харагдаж буй амьтдыг тэмдэглэнэ.	Үйлдвэрийн талбай	Тогтмол	-	Үйл ажиллагааны зардал	Амьтны тухай хууль
2		Нүүрс баяжуулах үйлдвэр болон Загийн усны хоолойн нөлөөллийн бүсэд зэрлэг амьтдын камерийг байршуулж, бичиглэл хийх, тайлан боловсруулна.	Төслийн талбайн нөлөөллийн бүс	4 удаа	Жилдээ	Үйл ажиллагааны зардал	
3		Нүүрс баяжуулах үйлдвэр болон Загийн усны хоолойн төслийн талбайн барилга байгууламж, дэд бүтцийн шугамын дагуух зэрлэг амьтдын осол, эндэгдэл, ажиглалтын бүртгэл хөтөлнө.	Төслийн талбай	Тухай бүр	Жилдээ	Үйл ажиллагааны зардал	
						138,550,000	

6. ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт № 11. Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн менежментийн төлөвлөгөөний хүснэгт

Бүлэг	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Нийт зардал, ₮	Эрх зүйн баримт бичиг
1	Дэд бүтцийн төсөлд ашигласан түгээмэл тархацтай ашигт малтмалыг зөвшөөрлийн дагуу ашиглах	ТТАМ-ийн төлбөрийг бүрэн төлж барагдуулах, ашиглаж дууссаны дараа нөхөн сэргээлт хийж хүлээлгэн өгнө.	ТТАМ-ын зөвшөөрлийн талбай	-	-	Тухай бүрт	Үйл ажиллагааны зардал	МУ-ын Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хуулийн 7-р зүйлийн 2.4 дэх хэсэгт
2	Иргэний барилга байгууламжийн тохижилт хийх ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх	Өмнөх жилүүдэд тарьсан модны усалгаа, арчилгааг хийнэ.	ЗУХ, үйлдвэрийн орчим, иргэний барилга	ш	21500	Жилийн турш	6,000,000	Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага эзэмшлийн болон

3		2024 онд тарьсан модны амьдралтын хувийг гаргаж нөхөн тарилт хийнэ	ЗУХ, үйлдвэрийн орчим, иргэний барилга	ш	2000	Жилийн турш	6,000,000	өмчлөлийн газрын 10 хувиас доошгүй талбайд зохих журмын дагуу мод тарих заалтын хүрээнд MNS 5917:2008 Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Техникийн ерөнхий шаардлага
4		Цэцгийн мандалыг шаардлагатай газруудад тариалалт хийнэ	Иргэний барилгын хашаанд	ш	>200	II,III-р улиралд	250,000	
5		Ногоон байгууламж, орчны тохижилтод олон наст ургамал буюу зүлэгжүүлнэ	Иргэний барилгын хашаанд	га	0.5	II,III-р улиралд	250,000	
Нийт							12,500,000	

7. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт № 12. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний хүснэгт

Бүлэг	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Зарцуулах зардал ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Технологийн гаралтай ослоос урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр							
1	Машин техникээс асгаралт үүсч хөрс бохирдох тохиолдолд шаардлагатай арга хэмжээг авах, бохирдсон хөрсийг цэвэрлэнэ	Насос станц, хяналтын худгууд болон трасс дагуу	-	Тохиолдол гарсан үед	Үйл ажиллагааны зардал	Жилийн турш	MNS 5850:2019 Хөрсний чанар. Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ

Бүлэг	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Зарцуулах зардал ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
2	Асгаралтын иж бүрдлийг шаардлагатай байршлуудад тавьна	Насос станц	Ширхэг	1	Үйл ажиллагааны зардал	II улиралд	
3	Аваар устгах төлөвлөгөө, гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө батлуулж ажилчдад сургалт орно	Нийт ажилчдад	Хүн	>150	Үйл ажиллагааны зардал	Жилийн турш	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, 2008
4	Ажиллагсдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр бүрэн хангана	Нийт ажилчдад	Хүн	>200	Үйл ажиллагааны зардал	Жилийн турш	
5	Химийн ослоос урьдчилан сэргийлэх, ослын үед ажиллаж төлөвлөгөө батлуулна	Химийн бодисын агуулахын аюулгүй ажиллагааны хүрээнд	Үйлдвэрийн хэмжээнд	1	Үйл ажиллагааны зардлаас	I улиралд	
Байгалийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр							
1	Цаг агаарын гэнэтийн үзэгдлээс үйл ажиллагаа доголдоход зогсоох арга хэмжээг авна	Цаг агаарын урьдчилсан мэдээг үйл ажиллагаанд тогтмол ашиглах	Хоног	336	Үйл ажиллагааны зардал	Жилийн турш	Ус цаг уур, орчны хяналт шинжилгээний тухай хууль
2	Гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгүүлнэ	Гал түймэр, гамшиг осол тохиолдох	Үйлдвэрийн хэмжээнд	1 тайлан	Үйл ажиллагааны зардлаас	III улиралд	МУ-ын “Гамшгаас хамгаалах тухай” хууль

Бүлэг	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Зарцуулах зардал ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
3	Гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх сургалт сурталчилгаа, болзошгүй аюулын үед авах арга хэмжээг нийт ажилтан албан хаагчдад танилцуулана	Гал түймрийн улмаас төслийн үйл ажиллагаа доголдох, зогсох	Үйлдвэрийн хэмжээнд	>100 ажилтан	1,000,000	Жилийн турш	Галын аюулгүй байдлын тухай хууль
4	Гал түймэртэй тэмцэх багаж хэрэгсэл, галын хор зэргийг тогтсон стандартын дагуу байрлуулж бэлэн байдлыг хангаж ажиллана		Үйлдвэрийн хэмжээнд	>5 цэгт	5,000,000	Жилийн турш	
Үйлдвэрийн ослоос урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр							
1	Химийн бодис ашиглах зөвшөөрөл авах	Химийн бодис алдагдах, ажиллагсад өртөх, эрүүл мэндээр хохирох	Технологийн процесс, лаборатори, цэвэрлэх байгууламж	1	Үйл ажиллагааны зардлаас	I-III улиралд багтаан	Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам
2	Химийн бодис тус бүрийн ХАЛМ-г боловсруулж зохих газруудад байршуулах, ажилчдад танилцуулах			>50 ажилтан	Үйл ажиллагааны зардлаас	II-III улиралд багтаан	
3	Химийн бодисын агуулах руу бодис тээвэрлэх маршрутын зам тогтоох, зорчуулах ажлыг зохион байгуулна.	Химийн бодис тээвэрлэхэд алдагдал үүсэх		1	Үйл ажиллагааны зардлаас	I улиралд багтаан	

Бүлэг	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Зарцуулах зардал ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
4	Химийн бодисын сав баглаа боодлыг түр хадгалах цэг байгуулах	Ашигласан химийн бодисын уут сав их хэмжээгээр гарах	Ширхэг	1	Үйл ажиллагааны зардлаас	Жилдээ	Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам
Нийт					6,000,000		

8. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт № 13. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний хүснэгт

Бүлэг	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Тоо хэмжээ	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Зарцуулах зардал ₮	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Ахуйн	Дотоод, гадаад орчны хогийн савны стандартыг сайжруулна.	Үйлдвэрийн талбай	5	I, II-р улиралд	Үйл ажиллагааны зардал	Хог хаягдлын тухай хууль, 2017 Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль, 2006 "Аюултай хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах болон бүртгэх, тайлагнах журам", 2018
2		Ахуйн гаралтай хог хаягдлыг ангилан ялгаж дахин ашиглах, гэрээний дагуу зайлуулах арга хэмжээ авна.		-	Тухай бүр		
3		Хог хаягдлын бүртгэл хөтлөж төлбөрийг төлж барагдуулна.					
4		Орчны эрүүл ахуйг ханган ажиллаж нийтийг хамарсан цэвэрлэгээг зохион байгуулна.	НБҮ талбай болон өргөх насос станц	4 удаа	Жилдээ		
5	Үйлдвэр	Үйлдвэрийн хаягдал усгүйжүүлэх байгууламжаас гарч буй бохир усны шугамд тоолуур тавьна	Бүтээгдэхүүн хаягдал усгүйжүүлэх байгууламж	2	I, II-р улиралд	5,000,000	Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам, 2017
6		Дулааны станцын галлагаанаас хаягдсан үнсийг түр хадгалах талайг байгуулах	Дулааны станц	1	Жилдээ	Үйл ажиллагааны зардал	
7	Аюултай	Принтерийн хор, батерейн талаар нөлөөллийн арга хэмжээ зохион байгуулж, цуглуулах, устгах	Үйлдвэрийн хэмжээнд	2 удаа	6, 9-р сард	2,000,000	

8		Тусгай зөвшөөрөлтэй ААНБ-тай химийн хорт болон аюултай хог хаягдал нийлүүлэх гэрээ байгуулах, хог хаягдлыг шилжүүлэх, тээвэрлүүлэх, бүртгэл хөтлөх, устгалын тайлан, дагалдах хуудас авах		-	Үйл ажиллагааны турш	8,000,000	
9		Ашигласан химийн бодисын уут сав баглаа боодлыг түр хадгалах цэг байршуулах	Үйлдвэрийн хэмжээнд	2	Жилдээ	Үйл ажиллагааны зардал	
Нийт						15,000,000	

9. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Хүснэгт № 14. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн төлөвлөгөөний хүснэгт

Бүлэг	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, ₮	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
9.1 Агаарын чанар								
1	Гадаад орчны PM2.5, PM10 болон нийт тоосны хэмжилт хийх	3 цэгт /НБҮ/	Улирал тутам	4	40,000	480,000		MNS 4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага
		2 цэгт /ЗУХ/	Хагас жил тутам	2	40,000	160,000		
2	Гадаад орчны агаарын найрлага дахь SO ₂ , CO, NO ₂ хийнүүдийг хэмжих	15 цэгт /НБҮ/	Хагас жил тутам	2	445,000	13,350,000		MNS 4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага
		2 цэгт /ЗУХ/	Жилдээ	1	445,000	890,000		
3		3 цэгт /НБҮ/	Улирал тутам	4	40,000	480,000		MNS 4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага

	Дуу шуугиан (гадаад орчны дуу шуугианы түвшин)	2 цэгт /ЗУХ/	Хагас жил тутам	2	40,000	160,000		
4	Цацрагийн хяналт шинжилгээ	10 цэгт /НБҮ/	Жилд 1 удаа	1	230,000	2,300,000		
9.2 Хөрсөн бүрхэвч								
1	Хөрсөн дахь хүнд металлын агууламж	5 цэгт /НБҮ/	Хагас жил тутам	2	49,000	490,000		MNS 3298:1990 Байгаль хамгаалал. Хөрс. Шинжилгээний дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлагууд, MNS 5850:2019 Хөрс бохирдуулагч бодис элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
		3 цэгт /ЗУХ/	Жилдээ	1	49,000	147,000		
2	Хөрсний Агрохими	10 цэгт /НБҮ, ЗУХ/	Хагас жил тутам	2	95,000	1,900,000		
3	Нянгийн бохирдол	2 цэгт / Цэвэрлэх байгууламжийн орчмоос/	Хагас жил тутам	2	88,400	353,600		
9.3 Усан орчин								
1	Усны хими, физикийн ерөнхий шинжилгээ	3 цэгт /НБҮ/	Улирал тутам	4	56,000	672,000		MNS 0900:2018 Ундны ус, эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS 0900:2018 Ундны ус, эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ
		14 цэгт /ЗУХ/	Жилд 2 удаа	2	56,000	1,568,000		
2	Усны хүнд металлын шинжилгээ	2 цэгт /НБҮ/	Жилд 1 удаа	1	76,800	153,600		
3	Худгуудын усны бактерологийн шинжилгээ	3 цэгт /НБҮ/	Улирал тутам	4	98,300	1,179,600		
4		14 худаг /ЗУХ/	Жилд 1 удаа	1	44,800	627,200		

5	Саарал усны хяналт шинжилгээ	2 цэгт /НБҮ/	Улирал тутам	4	150,000	1,200,000		
9.4 Ургамлан бүрхэвч								
1	Ургамлын мониторинг	15 цэгт /НБҮ/	Жилд	1	1,500,000	1,500,000		Ургамлын тухай хууль
		3 цэгт /ЗУХ/						
9.5 Амьтны аймаг								
1	Амьтны мониторинг	3 цэгт /НБҮ/	Жилд	1	1,500,000	1,500,000		Амьтны тухай хууль
		3 цэгт /ЗУХ/						
Нийт						29,111,000		

10. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт № 15. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө ба зардалын хүснэгт

Бүлэг	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Хариуцах эзэн
1	Байгаль хамгаалах ажлын барьцаа хөрөнгө төвлөрүүлэх	Тухайн жилийн БОМТ-д тусгасан зардал	Үйл ажиллагааны зардал	Жил бүр	Байгаль орчны асуудал хариуцсан нэгж
2	Тухайн жилийн “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг эрх бүхий байгууллагад тайлагнах	Үйл ажиллагааны хүрээнд	Үйл ажиллагааны зардал	Жил бүрийн 11-12 дугаар сард	Байгаль орчны асуудал хариуцсан нэгж
3	Жил бүрийн “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө”-г боловсруулж, байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаар батлуулах	Үйл ажиллагааны хүрээнд	Үйл ажиллагааны зардал	Жил бүрийн эхний улиралд багтаан	Байгаль орчны асуудал хариуцсан нэгж
4	Байгаль орчны хууль, журам, стандартын хэрэгжилтийг хангах зорилгоор байгаль орчны дотоод хяналтыг хэрэгжүүлэх	Үйл ажиллагааны хүрээнд	Үйл ажиллагааны зардал	Жил бүр	Дотоод хяналтын нэгж
5	Мэргэжлийн байгууллагаар БО-ны аудит хийлгүүлэх	Үйл ажиллагааны хүрээнд	10,000,000	Жилдээ	Байгаль орчны асуудал хариуцсан нэгж
Нийт			10,000,000		

11. НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт № 16. БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнах хуваарь

Бүлэг	Оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацаа	Нийт зардал, сая ₮	Хариуцах ажилтан	Зохион байгуулах газар
12.1	Сумын иргэд	Уулзалт, ярилцлага	БОМТ-ний биелэлтийг танилцуулах	I улиралд	1,500,000	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Цогтцэций сумын соёлын төв
12.2	Нөлөөллийн бүсийн иргэд, сумын удирдлага, мэргэжилтэнүүд	Багийн иргэдийн нийтийн хуралд танилцуулга хийнэ	Төслийн үйл ажиллагааг танилцуулах	Жилд 2 удаа	1,000,000	Холбогдох хэлтэс нэгж, туслан гүйцэтгэгч нар	Цогтцэций сумын соёлын төв
Нийт					2,500,000		

12. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ТӨСӨВ

Хүснэгт № 17. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний төсөв

№	БОМТ ангилал	Төсөв ₮
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	138,550,000
2	Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	12,500,000
3	Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	6,000,000
4	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	15,000,000
5	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	29,111,000
6	Удирдлага, зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	10,000,000
7	Оршин суугч, оролцогч талуудад тайлагнах төлөвлөгөө	2,500,000
Нийт		213,661,000

EBARIMT.MN

НЭХЭМЖЛЭХ

ДДТД: 000009085084000250220000001950969
Нэхэмжлэгч:
ТТД: 9085084
НЭР: Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
Хаяг: Монгол, Улаанбаатар, Хан-Уул, 23-р хороо, Арцатын ам, 1
Утас: 266171
Э-Шуудан: ganaa_d12@yahoo.com
Банкны нэр: Төрийн сан
Банкны дансны дугаар: 100900013406

Хариуцагч:
ТТД: 5435528
Нэр: Эрдэнэс Таван толгой
Хаяг: Монгол, Улаанбаатар, Чингэлтэй, 1-р хороо, , 302 тоот
Утас: 70110735, 70110735, 70110735, 70110735, 70110735, 70110735, 75055555, 75055555, 75055555, 99089604, 99488092, 99707191
Гэрээний №:
Огноо: 2025-02-20
Төлбөр хийх хугацаа(Хоног):

Д/Д	Бараа, ажил, үйлчилгээний нэр	Код	Хэмжих нэгж	Тоо, хэмжээ	Нэгжийн үнэ	Бүгд үнэ
1	Нөхөн сэргээх бусад төрлийн үйлчилгээ	9449000	ш	1	106,830,500	106,830,500

Бараа, ажил үйлчилгээний үнэ:	106,830,500
Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар:	0
Нийслэл хотын албан татвар:	0
Нийт дүн:	106,830,500

Мөнгөн дүн: нэг зуун зургаан сая найман зуун гучин мянга таван зуун төгрөг
(үсгээр)

(Тамга)

Захирал:...../...../
Нягтлан бодогч:...../...../

ТӨЛБӨРИЙН ДААЛГАВАР

Санхүү Эдийн засгийн сайд, Үндэсний Статистикийн
Газрын даргын 2002 оны 6-р сарын 18-ны өдрийн
171/111 тоот тушаалын хавсралт

№: ХЗ-01-0303

2025.03.13

Төлөгчийн нэр: "Эрдэнэс Тавантолгой" ХК

Хүлээн авагч: БО нөхөн сэргээх баталгаа

Данс

Дүн

Төлөгчийн банк	01-Голомт банк	Дебит данс	1505008702	106,830,500.00	
Хүлээн авагчийн банк	Төрийн сан	Кредит данс	100900013406		
Мөнгөн дүн (үсгээр)	Нэг зуун зургаан сая найман зуун гучин мянга таван зуун төгрөг			... хоног торгууль ... төг ... мөн	
Барааг хүлээн авсан буюу ажил үйлчилгээ гүйцэтгэсэн: 2025.03.13				Дүн (торгуультай)	
Төлбөрийн зориулалт:				Гүйлгээний утга	
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний барьцаа хөрөнгө - ЭТТ ХК-ийн Нүүрс баяжуулах үйлдвэр				Төлбөрийн зориулалт	
				Төлөх	
				Төлбөрийн ээлж	

Гүйцэтгэх захирлын үүрэг
гүйцэтгэгч

Тамга

Ерөнхий нягтлан бодогч

Банкинд гүйлгээ хийсэн огноо:

2025 он 3 сар 13 өдөр

Гарын үсэг